ኢስራዕና ሚዕራጅ

Scanned by CamScanner

የመጀመሪያው ፍጡር ምንድ ነው?

የመጀመሪያው ፍጡር ውሃ ሲሆን የአላህ መልክተኛ ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም እንዲህ ብለዋል " አላህ መጀመሪያ የፈጠረው ውሃ ነው"። ውሃ ከመፈጠሩ በፊት የሰው ልጅ፣መላኢካዎችም ሆኑ ጅኖች እንዲሁም ሌሎች ፍጡራን አልተፈጠሩም። ከውሃም ሁሉ ነገር ተፈጠረ ። አላህ በቁርዓን እንዲህ ብሏል

{وجعلنا من الماء كل شيء حي}

"በውሃ ሁሉንም ነገር ህያው አደረግነው"

ህያው አደረግን ሲባል ህይወት ያላቸውን ከግዑዝ አካላት ለይቶ ለማላቅ ነው። ምክንያቱም ህያው ከሆኑ ፍጡራን መካከል ነቢያቶች እና መላኢካዎች ይገኙበታል። ቡኻሪይ እና ሌሎቹ በዘገቡት ሃዲስ የአሏህ መልክተኛን ሶለላሁ ዐለይሂ ወሰለም የመጀመሪያ ፍጡር ምንድነው በማለት ሲጠየቁ «አላህ ነበር ምንም ነገር ሳይሮር፤ ዐርሽም በውሀ ላይ ነበር፤ ቀለምን ሰሌዳ ላይ ሁሉንም ነገር እንድትፅፍ አዘዛት፤ ከዚያም ሰማይና ምድርን ፈጠረ» በማለት መለሱላቸው::

ዐርሽም በውሀ ላይ ነበር ማለት ከጀነት በላይ ያለው ዐርሽ ከውሀ በኋላ የተፈጠረ ፍጡር ነው ማለት ነው::

አሏህ ነበር ምንም ነገር ሳይኖር በፊት ማለት ደግሞ አላህ ብርሀንን፣ ጨለማን፣ቦታን፣ ጊዜን፣ ዐርሽን፣ ሰማያትና ምድርን እንዲሁም በሰማይና ምድር ውስጥ ያሉ ፍጡራንን ጠቅላላ ከመፍጠሩ በፊት የነበረ ነው ማለት ነው:: ይህንንም አላህ ሱብሀነውተዓላ በሌላ የቁርዐኑ አንቀፅ ላይ እንዲህ ብሎ ገልፆታል፡-

«አላህ ለመኖሩ መጀመሪያም ሆነ መጨረሻ የለውም»

ቀለምንም ሰሌዳ ላይ ሁሉንም ነገር እንድትፅፍ አዘዛት ማለት አሏህ ለውሐል መህፉዝን ፈጠረ፤ ቀለምንም የፍጡራኖችን ፍርድ ሁላ እንድትፅፍ አዘዛት:: ከዚያም ሰማይና ምድርን ውስጧ ካሉት ጭምር በስድስት ቀን ፈጠረ::

ሰማይና ምድር በስድስት ቀን የመፈጠራቸው ጥበብ

አሏህ በቁርዓኑ እንዲህ ብሏል፡-

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالأَرض وَمَا بَيْنَهُمَا فِي
سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ"

Scanned by CamScanner

ማለትም ሰባት ሰማያትና ምድርን ውስጧ ካሉ ፍጡራን ጭምር በስድስት ቀናት ፈጠረ፤ ሆኖም ምንም አይነት ድካም አይደርስበትም፡፡ ፍጡራን ስራቸውን የሚያከናውኑት በክፍለ-አካላት በመሆኑ የድካም ስሜት ሲያገኛቸው አሏህ ሱብሀነወተዓላ ግን በአካል የሚገለፅ ባለመሆኑ በፍጡራን ባህሪ አይገለፅም(ድካም አያገኘውም)፤ ከዐርሽም ፈላጊ አይደለም፤ አሏህ ያለቦታ ያለ ነው፡፡ ይህም በሌላ መልኩ የሚያስገነዝበን ሰማያትና ምድርን ያለምንም ችግር ከፈጠረ የሞቱትን ማስነሳትና ህያው ማድረግ ለርሱ እጅግ በጣም ቀላል እንደሆነ ነው፡፡ ቀታዳ ስለ አይሁዳዎች እንዲህ ሲሉ ተናግረዋል፡- አይሁዶች ጌታችን ሰባት ሰማያትንና ምድርን በስድስት ቀን ከፈጠረ በኃላ ቅዳሜ በሰባተኛው ቀን አረፈ ይሉና ይህም ቀን የእረፍት ቀን ነው በማለት ስያሜ ያወጡለታል፡፡ አላህ ደግሞ ይህ ንግግራቸው ከእውነት የራቀ መሆኑን ለማሳየት ቀጣዩን የቁርዓን አንቀፅ አወረደ፡-

አሏህ በቁርዓኑ እንዲህ ብሏል፡-

وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوب

ማለትም ‹‹ምንም አይነት ድካም አልደረሰብንም››

በሌላ የቁርዐን አንቀፅ ላይም እንዲህ ይላል፡-

ስለሆነም ሰባት ሰማያትን እና ምድርን በሰባት ቀናት የፈጠረበት ጥበብ ነገራቶችን በእርጋታ ማከሔድ እንደሚቻል ፍጡራትን ለማስተማር ነው እንጂ አሏሁ ሱብሀነሁ ወተዓላ እነዚህን በቅፅበት የመፍጠር ችሎታ አንሶት አይደለም፡፡ የአሏህን ሙሉዕ ችሎታ ከምናነባቸው ብዙ የቁርዓን አንቀፆች መረዳት እንችላለን፡፡ ይህም የአሏህ ልዕቅና በማስተዋል ዒባዳችንን እንድንጨምር ይረዳናል፡፡

ሰባት ሰማያትንና ምድርን ውስጣቸው ከሚገኙ ነገራቶች ጋር የፈጠራቸው ሲሆን ከነዚህም መካከል ጸሀይ፣ ጨረቃ፣ ኮከቦች፣ ታራራዎች፣ ዛፎች፣ ከብቶች፣ ባህሮችና ወንዞችን በተሟላ መልኩ በስድስት ቀን ፈጥሮ ተቆጣጥሯቸዋል፡፡ ሆኖም እነዚህን ፍጡራን በሰከንድ ውስጥ ያለምንም ድካም ሊያስገኛቸው ይችል ነበር፡፡

Scanned by CamScanner

ኢስራዕና ሚዕራጅ

ሰማይና ምድርን ለፈጠረ ጌታ ምስጋና ይገባው! መሬት ከተሸከመቻቸውና ሰማይ ጥላ ከሆነቻቸው ፍጡራን ጠቅላላ በላጭ በሆነው ፍጡር ላይ፤ የኢስራእ ሙዕጂዛ በተሰጠው ነብይ ላይ፤ ወደ ሰማይ ጉዞ ባደረገውና ሰማያቱን ተራ በተራ በወጣው ነብይ ላይ ሰላትና ሰላም ይውረድ!

የኢስራዕና የሚዕራጅ ሙዕጂዛ ከብዙ የረሱል ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም ሙዕጂዛዎች አንዱ ነው:: አላህ ሱብሀነውተዓላ ነብያቶችን በአስደናቂ ሙዕጂዛዎች እንዳከበራቸው ይታወቃል:: ይህ ሙዕጂዛ ለነብይነታቸው (ከአላህ ዘንድ መላካቸውን) ማረጋገጫ ሲሆን እንደ በጋ ፀሀይ ፍንትው ብሎ የሚታየውን እንኳ ከሀዲያን ተቃውመው ከፍረውበታል::

ሙዕጂዛ

የእውቀት ምሁራን ሙዕጂዛ የነብይነት ማመሳከሪያ መንገድ እንደሆነ ይናገራሉ:: ሙዕጂዛ ማለት ከተለምዶ ወጣ ያለ፣በነብያት እጅ ብቻ የሚከሰት እና ተመሳሳዩን ማንም ሊያመጣው የማይችል ክስተት ነው:: አንዳንድ ክስተቶች ምንም እንኳ አስገራሚ ቢሆኑ ከተለምዶ ወጣ ያሉ ባለመሆናቸው ሙዕጂዛ ልንላቸው አንችልም:: በተመሳሳይ ከተለምዶ ወጣ ያለ ሆኖ ከነብይነት ጥሪ ጋር ያልተዛመደ ከሆነ ሙዕጂዛ የሚል ስያሜ አይሰጠውም:: ለምሳሌ በወሊዮች እጅ የሚከሰተው አስገራሚ ክስተት ሙዕጂዛ ሳይሆን ከራማ የሚል መጠሪያ ይኖረዋል:: እንደ ሲህር ያሉ ክስተቶች ማንኛውም ሌላ ሳሂር በተመሳሳይና ከዛ በበለጠ መልኩ ሊያመጣው የሚችል በመሆኑ ሙዕጂዛ አይባልም::

ሙዕጂዛን በሁለት አይነት መልኩ ማየት እንችላለን የመጀመሪያው ሰዎች ለነብይነቱ ማረጋገጫ በሚጠይቁ መሰረት የሚከሰት ሲሆን ሁለተኛው ያለማንም ጥያቄ የሚከሰት ሙዕጂዛ ነው:: ከሰይዱና ሙሀመድ በፊት ከነበሩ ነብያት መካከል ለምሳሌ ነብዩላህ ኢብራሒም እሳት ውስጥ ተወርውረው አካላቸው ቀርቶ የለበሱት ልብስ እንኳ በእሳት ሳይበላ ከእሳቱ መውጣታቸው ሙዕጂዛ ሲሆን ሌላው ለሰይዱና ሙሳ የተከሰተላቸው ሙዕጂዛ ነው:: ይህ ሙዕጂዛ ዱላቸው በፊርአውን ሳሂሮችና አማኞች ፊት ለፊት ወደ እውነተኛ እባብ በመቀየር በሲህር እባብ መስለው የነበሩ ገመዶችን ሁሉ ውጣለች:: ይህ ክስተት የነብዩላህ ሙሳን እውነተኝነት በማስመስከሩ በአላህ የካዱ የፊርዐውን አማኞች ወደ እስልምና ገብተዋል! አላሁ አክበር!

ሙዕጂዛ አላህን ያለማንም አጋር በብቸኝነት ለመገዛት፣ ነብያቶች የሚያዙንን በሙሉ ለመተግበር፤ የሚነግሩንን ሀቅ ነው ብለን እንድንቀበል ለሀቀኝነታቸው የሚሰጣቸው ምስክር ነው::

የኢስራዕና የሚዕራጅ ሙዕጂዛ

ኢስራዕና ሚዕራጅ ለረሱል ከተሰጡ ታላላቅ ሙዕጂዛዎች አንዱ ነው::

ታድያ የኢስራዕና የሚዕራጅ እውነታ ምንድነው?

ኢስራዕ ማለት የለሊት ጉዞ ሲሆን ሚዕራጅ ደግሞ ወደላይ (ወደ ሰማይ) መውጣት ማለት ነው::

Scanned by CamScanner

ኢስራዕና ሚዕራጅ

የኢስራዕ ጆግራፊያዊ አቀማመጥ

የለሊት ጉዟቸው ከመካ እንስቶ መዲነቱል ሙነወራ፣ ጡሪሲና እና በይቱ-ለህምን አልፈው ፊሊስጢን ውስጥ በሚገኘው ቁድስ አብቅቷል፡፡
መካና መዲና በመካከለኛ ምዕራብ የአረብ ግዛት ውስጥ ቀይ ባህር አካባቢ የሚገኙ ሲሆን ጡሩ ሲናእ በደቡብ በኩል የሚገኘው የሲናእ በረሀ አካባቢ ነው፤ በይቱለህም በፊሊስጢን ውስጥ ከቁድስ የደቡብ አቅጣጫን ይዞ ይገኛል፡፡

የኢስራእ ታሪክ

የኢስራዕ ሙዕጂዛ በቁርዓንና በሀዲስ የተረጋገጠ በመሆኑ አላህ ነብያችን ሙሀመድን ከተከበረችው መካ እስከ መስጂደል አቅሷ የለሊት ጉዞ እንዳስደረጋቸው የማመን ግዴታ አለብን።
የሀቅ ባለቤቶችም(ምሁራን) ይህ ጉዞ በአካላቸውና በሩሃቸው ንቃት ላይ ሆነው እንደተከሰተ ይስማማሉ፡፡ ስለሆነም ዑለማኦች "ኢስራእን የሚክድ ቁርአንን ያስዋሸ ይሆናል፤ ቁርዐንን የሚያስዋሽ ከእስልምና ይወጣል" በማለት ተናግረዋል፡፡
ረሱል ፋኺታ ቢንት አቢጧሊብ «ኡሙ ሀኒዕ» በመባል የምትጠራው የአጎታቸው ልጅ ዘንድ ተኝተው የነበረ ሲሆን ጂብሪል አለይሂ ሰላም ጣራውን ቀዶ በመምጣት ወሰዳቸው፡፡
በማሊክ ረዲየላሁ ዐንሁ ዘገባ በማሊክ ቢን ሰዕሰዕ ሀዲስ ነብያችን ሰለላሁ አለይሂ ወሰለም እንዲህ ሲሉ ተናግረዋል፡-

በወርቅ ሳህን ኢማን ተሞልቶ መጥቶ ልቤ ከታጠበ በኋላ ወደ ቦታው ተመለሰ»

ይህንን አስመልክቶ ነወዊይ ረዲየላሁ ዐንሁ «ሳህኑ ውስጥ የነበረው ኢማንና ሒክማ(ጥበብን) ሙሉ የሚያደርግ ነው፡፡» ብለዋል
በይሐቂይ ረዲየላሁ ዐንሁ ከሸዳድ ቢን አውስ እንዳስተላለፉት እንዲህ ብለዋል፡-
«ያረሱለላህ! እንዴት ነበር የለሊት ጉዞዎ?» በማለት ጠየቅናቸው፡፡

እርሳቸውም« ሶላቱል ዐትማ ሰገድኩኝ! ጂብሪልም ከአህያ ከፍ ያለች ከበቅሎ አነስ ያለች እንስሳ አምጥቶ ‹ ውጣ › አለኝ፡፡ መውጣቱ ሲከብደኝ የእንስሳዋን ጆሮ ይዞ ካዞራት በኋላ እንድወጣ ረዳኝ፡፡ የእንስሳዋ እርምጃ አይን የምታየውን ርቀት ያህል ነበር፡፡ በዚህ ሁኔታ እየተጓዝን ቴምር የበዛበት ምድር ስንደርስ ‹ውረድ› አለኝ፡፡ ወረድኩ፤‹ስገድ› አለኝ ሰገድኩና ተመልሰን ወደ እንስሳዋ ወጣን፡፡ ‹የት እንደሰገድክ ታውቃለህ?› ብሎ ጠየቀኝ፤ ‹አላሁ አዕለም› ብዬ መለስኩ፡፡ ‹የስሪብ ይባላል› አለኝ፡፡ ጠይባም ላይ ሰገድኩኝ፤እንስሳዋ በአይን እይታ ያህል እየተራመደች አንድ መሬት ስንደርስ ጂብሪል ‹ውረድ› አለኝ፡፡ ወረድኩ፤‹ስገድ› አለኝ ሰገድኩና ተመልሰን ወደ እንስሳዋ ወጣን፡፡ ‹የት እንደሰገድክ ታውቃለህ?› ብሎ ጠየቀኝ፤ ‹አላሁ አዕለም› ብዬ መለስኩ፡፡ ‹ሙሳ አለይሂ ሶላቱ ወሰላም አላህን ያነጋገሩበት ጡሩ ሲናእ የሚባል ቦታ ነው› አለኝ፡፡ ከዚያም እንስሳዋ ለአይን እይታ በሚደርስ መልኩ እየተራመደች ትልልቅ ቤቶች የበዙበት ምድር ደረስን፡፡ ‹ውረድ› አለኝ፡፡ ወረድኩ፤‹ስገድ› አለኝ ሰገድኩና ተመልሰን ወደ እንስሳዋ ወጣን፡፡ ‹የት እንደሰገድክ ታውቃለህ?› ብሎ ጠየቀኝ፤ ‹አላሁ አዕለም› ብዬ መለስኩ፡፡ ‹የሰገድከው የመርየም ልጅ ዒሳ አለይሂ ሶላቱ ወሰላም የተወለዱበት በይቱ-ለህም የሚባል ቦታ ነው› አለኝ፡፡

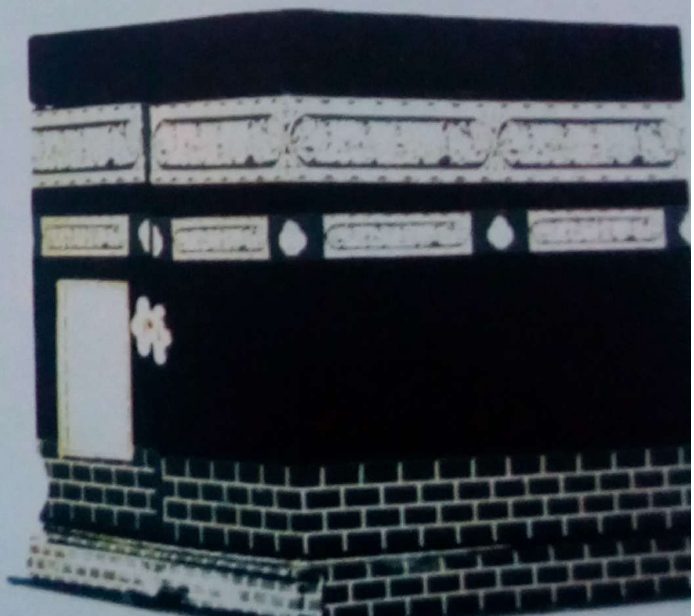

Scanned by CamScanner

ጉዟችንን በመቀጠል በይተል-መቅዲስ ደረስን፤ በስተቀኝ ባለውም በር ገባን፤ጂብሪል አለይሂ ሰላም ወደ መስጂዱ አቅጣጫ ተጠግቶ እንስሳዋን አሰራት፤ ከዚያም ወደ መስጂዱ ዘለቅና ጨረቃ በምታዘነብልበት በር በመግባት አሏህ እንዳሻው ሰገድኩኝ፡፡
እዚያም አላህ ሰይዳችን ሙሀመድ ሰለላሁ አለይሂ ወሰለም ከአባታችን አደም አለይሂ ሰላም ጀምሮ ሁሉንም ነብያቶች በመሰብሰባቸው በኢማምነት አሰገዷቸው::ይህም የሳቸውን የክብርና የተከበረ ደረጃ አመላካች ነው::
ረሱል ሰለላሁ አለይሂ ወሰለም እንዲህ ሲሉ ይገልፁታል:- «በይተል መቅዲስ ከገባን በኋላ ጂብሪል እኔን በማስቀደም ኢማም ሆኜ አሰገድኩኝ፤ ከዚያም ወደ ሰማይ ወጣን»

በኢስራእ ወቅት ከተመለከቷቸው አስገራሚ ነገራቶች መካከል:-

1-በአላህ መንገድ ላይ ያሉ ሙጃሂዲኖች:- እነዚህን መልእክተኛው እየዘሩና እያጨዱ፤ ያጨዱት ወድያው ሲበቅል ተመልክተዋቸዋል::

2-ሰላትን የሚተዉ ሰዎች:- እነዚህ ሰዎች ጭንቅላታቸው ሲፈረከስና እንደነበር ሲመለስ ተመልክተው ጂብሪል «እነዚህ ዱንያ ላይ ለሰላት ማንንበስ የሚከብዳቸው ናቸው» በማለት ገልጿቸው::

3-የየቲሞችን ገንዘብ የሚበሉ:- ከንፈራቸው እንደ ግመል የሆኑ ሰዎች፤ ግዙፍ ድንጋይ እየዋጡ በታች በኩላቸው ሲወጣ ተመለከቷቸው:: ጂብሪልም «እነዚህ የየቲሞችን ሐቅ የሚበሉ ናቸው» በማለት ነገሯቸው::

4-ወለድን የሚበሉ:- ሆዳቸው ከትልቀቱ የተነሳ ቤት የሚያክለውን ሰዎች ተመለከቱ፤ ሁሌም እየተነሱ የሚወድቁ ሆነው ሲያይዋቸው ጂብሪል« እነዚህ ወለድን የሚበሉ ናቸው» ብሎ ነገራቸው::

የሚዕራጅ ታሪክ

ሚዕራጅ ምንም እንኳ ቁርዓን ላይ ግልፅ በሆነ መልኩ ባይቀመጥም በሶሂህ ሀዲሶች የተረጋገጠ ነው:: ስለሆነም አንዳንድ የቁርአን አንቀፆች ሚዕራጅ ማድረጋቸውን ያመላክታሉ::

ሚዕራጅ ማለት ረሱል ሰለላሁ አለይሂ ወሰለም ወደ ሰማይ መውጣታቸው ሲሆን ኢብኑ ሀጀር እንደዘገቡት አንዱ በወርቅ አንዱ በብር በሆነ መሰላል እርሳቸውና ጅብሪል ወደ ሰማይ ወጥተዋል::
አቢ ሰኢድ ሸረፈል ሙስጦፋ በተባለ ኪታባቸው ላይ ከጀነተል ፊርደውስ በመጣ መሰላል በቀኝና በግራ በመላኢካዎች ተከበው እንደወጡ ዘግበዋል::

ያስተውሉ:- ሚዕራጅ ለረሱል ክብር እንጂ አሏህ ቦታ ኖሮት እዛ ላይ ለመድረስ የተደረገ ጉዞ አይደለም:: ይህ ንግግር የላኢላሀ ኢለሏህን ትርጉም የሚቃወም በመሆኑ ለክህደት ይዳርጋል:: ሁሉም ሰው ማወቅ ያለበት አሏህ የሰባቱ ሰማያት ፈጣሪ መሆኑን ፤ለመኖሩ ጅማሬ እንደሌለው ሲሆን ሰማያትንና ቦታን ሳይፈጥር ያለቦታ ነበር ስለሆነም መቀያየር የማያመችበት ጌታ ቦታን ከፈጠረ በኋላም ያለቦታ ያለ ነው:: ስለዚህ ‹‹ አሏህ እዚ ቦታ አለ›› የሚል ወይንም ‹‹ሁሉ ቦታ አለ›› የሚል ወይንም ‹‹የሰማይ ነዋሪ ነው››የሚል ወይንም ‹‹ዐርሽ ላይ የተቀመጠ ነው›› የሚል አልያም ‹‹ለኛ ከቦታ አንፃር ቅርብ ነው ወይንም ሩቅ ነው›› ብሎ ማሰብ አደገኛና የጥመት መንገድ ነው:: ምክንያቱም አላህ ከዚህ ሁሉ የጠራ ነው::

Scanned by CamScanner

ኢስራዕና ሚዕራጅ

ከሀፃናት መካከል መጀመሪያ እስልምናን የተቀበሉትና መልእክተኛው ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም የሚወዷትን ሴት ልጃቸው የዳሩላቸው ሶህባ ኢማሙ አሊይ (መልካም ስራቸውን አሏህ ይውደድላቸውና) እንዲህ ብለዋል:-‹‹ አሏህ ያለቦታ ነበር ቦታን ከመፍጠሩ በፊት !ቦታን ከፈጠረ በኋላም ያለቦታ ያለነው›› ለበለጠ መረጃ የአቡመንሱሪል በግዳዲይን ኪታብ ይመልከቱ!

ኢማም አቡ ጀዕፈር አጦሃዊይ ‹‹አል ዓቂደቱ አጧሃዊይ ››በተሰኘ ኪታባቸው ‹‹(አሏህ) እንደተቀሩት ፍጡራን ስድስቱ አቅጣጫዎች አያካብቡትም ›› ብለዋል::

በሚዕራጅ ወቅት ከተመለከቷቸው አስገራሚ ነገራቶች መካከል:-

1) **በይተል መእሙር** :- ረሱል ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም ሰባተኛው ሰማይ ላይ በይተል መእሙርን የተመለከቱ ሲሆን ይህም የምድር ነዋሪዎች ካዕባን ጠዋፍ እንደሚያደርጉት የሰማይ ነዋሪዎች ጠዋፍ ያደርጉታል::
2) **ጀነት**:- መልእክተኛው ዘላለማዊ የሆነችና ለሙእሚኖች የተዘጋጀችውን ጀነት አይተዋል። ይህች ሀገር አሏህን ለሚፈሩ ሙእሚኖች ብቻ የተዘጋጀች አይን ያላየችው!ጆሮ ያልሰማችውና በሰው ልጅ አዕምሮ ውል ያላለን ፀጋ ይዛለች:: ረሱል ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም የጀነትን ሰዎች ሲገልፁ እንዲህ ይላሉ:- ‹‹ተጣሪው ‹ጤናን ተላበሱ በሽታ አያገኛችሁም !በህይወት ትቆያላችሁ ሞት አያገኛችሁም!ሁሌም ወጣት ትሆናላችሁ እርጅና አያገኛችሁም› ብሎ ይጣራል››::
3) **አላህንበአይናቸው ሳይሆን በልባቸው አይተውታል**:- አላህ መልእክተኛውን ካከበረበት ከስተቶች መካከል በልባቸው ላይ የነበረውን ከልካይ ሒጃብ አንስቶላቸው በአይናቸው ሳይሆን በልባቸው አይተውታል:: ምክንያቱም አላህ በዚህች ጠፊ አይን በዱንያ ስለማይታይ ነው:: መልእክተኛውም በሀዲሳቸው ‹‹ ጌታችሁን ከሞት በፊት እንደማታዩት እወቁ!›› ብለዋል::

- አላህ የሚታየው በአኺራ ዘላለማዊ በሆኑ አይኖች ሲሆን በሙዕሚኖች ብቻ የተወሰነ ይሆናል:: አላህ ፍጡራንን የማይመስል በመሆኑ ፍጡራን ያለቦታ ያለአቅጣጫ ትይዩነት ወይንም ለእይታ የሚሆን ብርሀን ከመኖር ጋር ባልተገናኘ መልኩ ያዩታል::

ኢስቲንጃእ

ከሽንት በሚገባ መፀዳዳት

ኢስቲንጃእ ከሁለቱ የመፀዳጃ መንገዶች እርጥበት አዝለው በሚወጡ ተለምዷዊ (ሽንትና ሰገራም) ይሁን ከተለምዶ ውጭ የሚከሰት (በስሜትና ቢድካም ምክንያት ከብልት የሚወጡ ፈሳሾች) ጠቅላላ ግዴታ የሚሆን ሲሆን የዘርፈሳሽን ብቻ አያካትትም::

ነብያችን አለይሂ ሶላቱ ወሰላም ቲርሚዚይ በዘገቡት ሐዲስ እንዲህ ብለዋል ‹‹ከሽንት በሚገባ ተጥራሩ ምክንያቱም አብዛኛው የቀብር ቅጣት የሚከሰተው በሽንት መጨማለቅ ነውና!›› ስለዚህ በሽንት መነጃጀስ በጣም ከባድ ስለሆነ በደንብ መፅዳትና ጉዳዩን ከግምት ውስጥ በማስገባት መጠንቀቅ ያስፈልጋል::

ከሽንት መፅዳት ሲባል ሽንት እንዳያጨማልቀን (እንዳይንጠባጠብብን) ተገቢውን ፅዳትና ጥንቃቄ ማድረግ ሲሆን በሽንት መጨማለቁ ከከባባድ ወንጀሎች ይመደባል:: ኢስቲብራእ ደግሞ ሱና ሲሆን ኢስቲብራእ ማለት ሽንታችንን ከጨረስን በኃላ የሚቀረውን በትንታ ሊወርድ የሚችለውን እንጥብጣቢ ሽንት ጊዜ ጠብቆ ማስወገድ ነው::

ኢስቲንጃእ የሚደረገው ለራሱ ጧሂር ሆኖ ሌላውን ሊያፀዳ በሚችል ውሃ ወይም በሶስት ድንጋይ ወይም ሶስት ጎን ባለው አንድ ድንጋይ ማድረግ የሚቻል ሲሆን ድንጋይ የሚለው ማንኛውም ጧሂር ሆኖ ነጃሳውን ሊያነሳ የሚችል፣ ደረቅና ያልተከበረ ነገር(ሶፍትና የመሳሰሉት) ሁሉ ይካተታሉ::

- ነጃሳ የሚያነሳ ነገር ሲባል እንደመስታወት ልሙጥ ሳይሆን ሸካራ ይዘት ያለውና ነጃሳን ሊያስወግድ የሚችል ማለት ነው::

- ነጃሳ የሚያነሳ ነገር ሲባል እንደመስታወት ልሙጥ ሳይሆን ሸካራ ይዘት ያለውና ነጃሳን ሊያስወግድ የሚችል ማለት ነው::

Scanned by CamScanner

ኢስቲንጃእ

- ያልተከበረ ነገር ሲባል ደግሞ ሸሪዓዊ ፅሁፍ ያለበት ወረቀትና የሚበላ ምግብ እንደዳቦ ያሉትን ለማለት ሲሆን በነዚህ ነገራቶች ኢስቲንጃእ ማድረጉ አይፈቀድም፡፡ድንጋይና የድንጋይን ምትክ በሚጠቀምበት ሰአትም ቢያንስ ሶስት ግዜና ከዛ በላይ መጥረግ ይኖርበታል፡፡ ነጃሳው በሶስት ካልተወገደ አራተኛ በአራት ካልተወገደ አምስተኛ..... መጨመሩ ግዴታ ሲሆን በነጠላ ቁጥር ማቆሙ ደግሞ ሱና ይሆንለታል፡፡

የተወደደው የኢስቲንጃእ አይነት መጀመሪያ በድንጋይ (የድንጋይ ምትክ እንደ ሶፍት) ነጃሳውን አስወግዶ በውሃ መታጠብ ሲሆን ከሁለቱ አንዱን ብቻ ማድረግም ይችላል፤ ውሃን መጠቀሙ ግን የተመረጠ ይሆናል፡፡ አንዳንድ ሰዎች በግራ እጅ ውሃ በመውሰድ ነጃሳው የወጣበት የሰውነት ክፍል የሚያጥቡት በጣም አፀያፊና ፈፅሞ ኢስቲንጃእ ሊባል የማይችል ድርጊት ሲሆን ትክክለኛው የኢስቲንጃእ አደራረግ ነጃሳው የወጣበት አካል ላይ ውሃን በቀኝ እጅ በማፍሰስ በግራ እጅ የተፀዳዳበትን የሰውነት ክፍል ነጃሳው ምልክቱን ጨምሮ እስኪወገድ ድረስ ማጠብ ነው፡፡

በምድረ-በዳ መሬት በሚፀዳዳበት ጊዜ በሽንትም ሆነ በሰገራ ወደ ቂብላ መዞሩ ሃራም ሲሆን ከፊት ለፊቱ ከፍታ ያለው ነገር ካስቀመጠ (2/3 ክንድ ወይም ከዚያ በላይ ከፍታ ያለውን ነገር ከራሱ ሶስት ክንድ በማይርቅበት ሁኔታ ካስቀመጠ) ሐራም አይሆንበትም፤ እንደዚሁም ለዚሁ አላማ ተብሎ የተዘጋጀ ቦታ ከሆነ (ሽንትቤት) ወደ ቂብላ ዞሮ መፀዳዳቱ ሃራም አይሆንም፡፡

መፀዳዳት ከሚጠላባቸው ቦታዎች መካከል፡-

- ከሚያፈራ ዛፍ ስር መፀዳዳት፡- በሚያፈራበትም ወቅት ይሁን በሌላ ጊዜ ዛፍ ስር መፀዳዳት የተጠላ ይሆናል፤ ይህም ፍሬው ነጃሳ ላይ ወድቆ ነፍስያችን እንዳይጠላው ሲባል ነው፡፡ ይህ የሚሆነው የራሱ ዛፍ ሲሆን እንጂ የሌላ ሰው ዛፍ ከሆነ ባለቤቱን ሳያስፈቅድ መፀዳዳቱ ሀራም ይሆንበታል፡፡
- መንገድና ጥላ ስር መፀዳዳት፡- ይህም የተጠላው ድርጊት ፈፃሚውን ስለሚያስረግመው ነው፡፡ ነብያችን አለይሂ ሰላቱ ወሰላም ሙስሊም በዘገቡት ሃዲስ ‹‹ሁለት ከሚያስረግሙ ድርጊቶች ተቆጠቡ፤›› አሏቸው፤ የሚያስረግሙት ድርጊቶች እነማን ናቸው? ተብለውም ሲጠየቁ ‹‹ሰዎች በሚሄዱበት መንገድና ጥላ ስር መፀዳዳት ናቸው›› ብለዋል፡፡ በክረምት ፀሃይ የሚገኝበት ቦታዎች በበጋ እንደ ጥላ ቦታዎች የሚቆጠሩ ይሆናል፡፡
- በመሬት ላይ በሚገኝ ቀዳዳ መፀዳዳት፡- ቀዳዳው ትልቅ ይሁን ትንሽ፣ ጥልቀት ይኑረው አይኑረው ከመፀዳዳት ሊቆጠብ ይገባል፡፡ ይህም ቀዳዳው የእንስሳት ወይም የጅኖች መኖሪያ ሊሆን ስለሚችል ነው፡፡
- ሰገራም ሆነ ሽንት በሚፀዳዳበት ግዜ መነጋገር የተጠላ ሲሆን መስጂድ ውስጥ መሽናት በእቃም ቢሆን ሃራም ይሆናል፡፡
- ማንኛውም ሰው የአላህም ሆነ የመልከተኛው ስም የተፃፈበትን ነገር ይዞ ሽንት ቤት ከመግባት መቆጠብ ይኖርበታል፡፡

ሽንት ቤት መግባት የሚፈልግ ሰው፡- «አዑዙ ቢላህ፣ ቢስሚላህ፣ አላሁመ ኢኒ አኡዙ-ቢከ ሚነል ኹብሲ ወል ኸባኢስ» ማለቱ ይወደድለታል፡፡ይህም «በአላህ ስም ከወንድና ሴት ጅኖች እጠበቃለሁ» ማለት ነው፡፡ በሚገባበት ሰአት የግራ እግሩን በማስቀደም ሲወጣ ቀኙን ማስቀደሙ ሱና ይሆንለታል፡፡ ሲወጣም «አልሃምዱሊላህ አለዚ አዝሀበ አኒል አዛ ወአፋኒ» ማለቱ ይወደድለታል፡፡

ማሳሰቢያ፡- ይህ የኢስቲንጃእ አህካሞች (ፍርዶች) የተገለፁት በኢማሙ ሻፊዒይ መዝሀብ መሰረት ነው፡፡

የኮምጣጤ ጥቅሞች

የኮምጣጤ ጥቅሞች በጣም ብዙና በርካታ ከመሆኑም ባሻገር ለዕለት-ተዕለት እንቅስቃሴያችን ጠቃሚና አስፈላጊ ናቸው። ጥቅሞቹም እንደሚከተሉት ይሆናሉ፦

- የሲጋን ባክቴሪያ ለማጥፋት

ስጋ ከኮምጣጤ ጋር ተደባልቆ ለሌቱን ካደረ ባክቴሪያው ከምጥፋቱ በተጨማሪ ሲበስል በቀላሉ ለስላሳ ሆኖ እንዲበስል ይረዳዋል።

- እንቁላል ስንቀቅል በቀላሉ ቅርፊቱ እንዲነሳና የእንቁላሉ ይዘት ሳይፈራርስ እንዲላጥ ይረዳዋል
- ማይክሮዌቭ ለማፅዳት፦ በጎርጓዳ እቃ ውሃና ኮምጣጤ እኩል መጠን የፈላ ማይክሮዌቭ ውስጥ ለ 5 ደቂቃ ማፍላት፣ እንፋሎቱ ቆሻሻውን በቀላሉ ለማፅዳት ይረዳል
- ቅማልና ቅጫምን ያስወግዳል፦ ፀጉር በደንብ ታጥቦ ይበጠርና በመጨረሻም በእኩል መጠን ውሃና ኮምጣጤ ተደባልቆ ማለቅለቅ
- እግር ላይ በፈንገስ አማካኝነት የሚወጡ ማንኛውም አይነት ችግሮችን ለማስወገድ ኮምጣጤውን ቦታው ላይ እስኪጠፋ መጠቀም
- ጉንፋንን ለማስወገድ፦ ¼ ኩባያ የአፕል ኮምጣጤ ከ1/4 ኩባያ ማር ጋር በማደባለቅ በቀን ውስጥ ከ 6-8 ጊዜ አንድ አንድ የሾርባ ማንኪያ መውሰድ
- ፎሮፎርን ለማስወገድ፦ ፎሮፎሩ ያለበት ቆዳ ላይ ኮምጣጤ አድርጎ በደንብ በማሸት ለ10 ደቂቃ አቆይቶ ማለቅለቅ፣ ፎሮፎሩ እስኪጠፋ ይህንኑ መደጋገም
- አርተፊሻል ጥርስ ለማፅዳት፦ለሊት አርተፊሻሉን ጥርስ በኮምጣጤ ነከሮ ማሳደርና ጠዋት በጥርስ ብሩሽ ማፅዳት
- መነፅር ለማፅዳት
- ስስ እስቶኪንጎችን አጥበን ስናለቀልቅ ኮምጣጤ ጠብ ካደረግን ረዘም ላለ ግዜ ይቆይልናል።
- ልብስ ላይ የላብ ሽታ እለቅ ካለን የምናጥብበት ውሃ ላይ ኮምጣጤ ጠብ አድርገን ለትንሽ ደቂቃዎች በማቆየት ጠረኑን ማስወገድ ይቻላል።

ከዚህ በተጨማሪ ለቤት ውስጥ አገልግሎቶች ለወጥቤት፣ ለባኞ፣ ለመስታውት፣ምንጣፍና ሶፋ ላይ ያሉ ቆሻሻዎችን ለማፅዳት፣የመንቸኩ ልብሶችን ለማስለቀቅና የቆዳ ችግሮችን ለማስወገድ መጠቀም የምንችል ሲሆን አላስፈላጊ ሽታን አስወግዶ ባክቴሪያን በማጥፋት ረገድ ኮምጣጤ ወደር የማይገኝለት መገልገያ ሆኗል። በተለይም ህፃናት ልጆች ያሉበት ቤት ውስጥ በመድሃኒቶችና በማፅጃ ኬሚካሎች ምክንያት የሚከሰቱ መጥፎ ጎኖችን ለመከላከል ፍቱን አማራጭ ነው።

Scanned by CamScanner

ይህን ያውቁ ኖሯል?

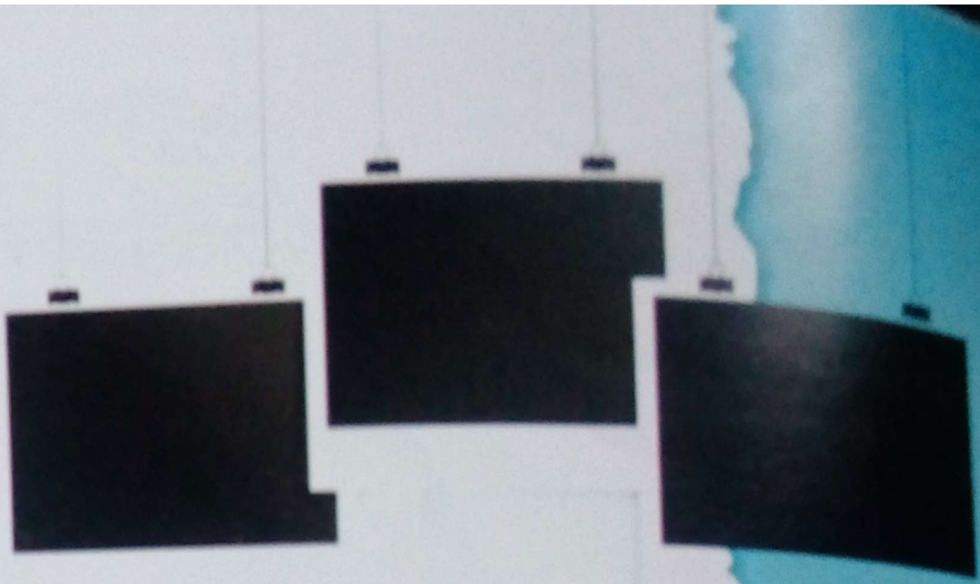

- ከመላው አለም ምርጥ ተብለው ከሚጠቀሱ ሴቶች መሐል የመጀመሪያዋ መርየም ቢንት ኢምራን ስትሆን በመቀጠል ፋጢማ ቢንት ሙሐመድ ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም ከዚያም ኸዲጃ ቢንት ኹወይሊድ ከዛም አሲያ ቢንት መዛሂም እና እኢሻ ቢንት አቢበከር ናቸው።
- የነብዩ ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም ሚስቶች «ኡመሃቱል ሙእሚኒን»(የሙእሚኖች እናት) የተባሉበት ምክንያት ሁሉም ሚስቶቻቸው ለሙእሚኖች እንደ እናት ስለሆኑ ከሳቸው በሃላ ማንም ሊያገባቸው አይችልም:: ልክ እናት ለልጇ ሀራም እንደምትሆን ሁላ ::
- አንድ ወንድ ከአንድ ሴት ኒካህ ካሰረ ያቺ ሴት በርሱ ልጆች ላይ እስከ መጨረሻ ሀራም ትሆንባቸዋለች:: (ሊታገባቸው አትችልም ቢፈታትም እንኳ)
- አንድ ነፃ የሆነ ሰው በአንድ ጊዜ ከአራት ሚስት በላይ ማግባት አይችልም:: አቡ-ዳዉድ በዘገቡት ሀዲስ አንድ በነብዩ ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም ጊዜ የነበረ ሰው ከመስለሙ በፊት ያገባቸው አስር ሚስቶች ነበሩት፤ ወደ እስልምና ሲገባ አራቱን አስቀርቶ ሌሎቹን እንዲፈታ አዘዙት::
- ለአሏህ ብሎ ሰዎች ዘንድ ራስን ዝቅ ማድረግ አላህ ዘንድ ዋጋ አለው!
- የአላህ መልክተኛ ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም እንዲህ ብለዋል «ለአላህ ብሎ ራሱን የሚያተናንስ ሰው አላህ ከፍ ያደርገዋል »

ተዋጹዕ(መተናነስ):- ማለት በሌሎች ላይ መመፃደቅን መተው ሲሆን ሰይዱና አሊ ይም ረዲየላሁ ዐንሁ እንዲህ ብለዋል:- «መጀመሪያው ኑጥፋ(ነፍስ ከሌለው የዘር ፈሳሽ)የሆነ መጨረሻው ደግሞ ጂፋ(ነፍስ የሌለው ሬሳ) የሚሆን ሰው እንዴት ሰው ላይ ይመፃደቃል?»

- አኺራ ላይ በሚደርስብን ቅጣት ትግስት ከማድረግ ዱንያ ላይ በሚደርስብን ፈተና ላይ ትግስት ማድረግ በጣም የቀለለ ነው::
- የአኺራን ክብደት ያወቀ ሰው የዱንያ ክብደት ይቀልለታል::
- ስሂህ በሆነ ሀዲስ የአላህ መልክተኛ ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም እንዲህ ብለዋል «ከሰዎች መካከል በላጭ ብሎ ማለት ለቤተሰቦቹ ጥሩ የሆነ ነው፤ እኔም ለቤተሰቦቼ ከናንተ ይበልጥ ጥሩ ነኝ» የሀዲሱ ትርጉም ምርጥ ወንድ ማለት ለሚስቱ ጥሩና ታጋሽ ሆኖ የማያስቸግራት ማለት ነው::

- አንድ ሰው ሐኪም ቤት ውስጥ የቀዶ ጥገና ተደርጎለት አዕምሮውን እስካልሳተ ድረስ የአምስት ወቅት ሶላትን መስገድ ግዴታ ይሆንበታል፡፡ ዉዱእ ማድረግ የማይችል ከሆን ተየሙም ያደርጋል ፡፡ ደረቱን ወደ ቂብላ ማድረግ የማይችል ከሆን ደግሞ ባለበት ሁኔታ ይሰግዳል ሰላትን መተው ግን በፍፁም አይችልም፡፡
- ለብዙ መጥፎ ነገሮች ምክንያቱ ንዴት ነው፡፡ ጠንካራ ሰው ማለት በንዴት ጊዜ ሀጢያት ላይ እዳይወድቅ ራሱን መቆጣጠር የሚችል ሰው ነው፡፡ የአላህ መልክተኛ ሶለላሁ አለይሂ ወሰለም እንዲህ ብለዋል «ጠንካራ ማለት ታግሎ መጣል የሚችል ሳይሆን በንዴት ጊዜ ራሱን የሚቆጣጠር ነው፡፡»
- አንዳንድ ሰዎች ሲያማቸው እንደሚያደርጉት በትራስ ላይ ተየሙም ማድረግ አይቢቃም፡፡ እንዲሁም ቀለም በተቀባ የመስጂድ ግድግዳ ላይም ተየሙም ማድረግ አይቢቃም፡፡ ተየሙም የሚቻለው ምክንያት ላለው ሰው ንፁህ በሆነ አፈር ብቻ ነው፡፡
- በረሱልና በነብይ መሐከል ያለው ልዩነት፡- ረሱል ማለት ከሱ በፊት ባለ ነብይ ህግጋቶች የተወሰኑ ለውጦችን ይዞ የሚመጣ ሲሆን ነብይ ማለት ደግሞ ከሱ በፊት ባለው ህግጋት የሚሰራ ሰዎችንም በዚሁ ህግጋት መሰረት እንዲመሩ የሚያዝ ነው፡፡አንዳንድ ሰዎች ነብዮች እንዲያስተምሩ አልተላኩም የሚሉት ስህተት ሲሆን ነብዮችም ሆኑ ረሱሎች የተላኩት ሰዎችን ለማስተማር ነው፡፡

ይህን ያውቁ ኖሯል?

የስግብግብነት ውጤት

አንድ ሰውዬ ከልጁ ጋር ጓደኛውን ለመዘየር ወጣ_መሀል መንገድ ላይ ልጁ መብራቱን ሳያጠፋ እንደመጣ አስታወሰ_ባንተ ዝንጉነት የተነሳ ኪሳራ ውስጥ ገባሁ አይደል?! _«በል ተመለስና አጥፋው» አለው፡፡ ልጁም በታዘዘው መሰረት ወደ ቤት ተመልሶ ካጠፋ በኃላ አባቱ ላይ ፈጥኖ ደረሰ... አባቱ ግን በአስገራሚ ንግግር ተቀበለው፡፡ «በአሁኑ ያከሰርከኝ የበለጠ ነው፤ ምክንያቱም በመመለስህ ጫማህን ጨረስከው» ሲለው ልጁ ስቆ «አብሽር ስሔድም ሆነ ስመጣ ጫማዬን አውልቄ ነው» ብሎ መለሰለት፡፡ አላህ ከእንደዚህ አይነት ስግብግብነት ይጠብቀን፡፡

የስልጣን ውዴታም....ለህልፈት ይዳርጋል

አንድ የንጉስ ልጅ የአባቱን ቦታ ለመያዝ ካደረበት ጉጉት የተነሳ የአባቱን ሞት ከመመኘትም አልፎ እራሱ ገደለው፡፡ በቤተ-መንግስቱ ውስጥ ሌሎች የአባቱን ሞት የሚመኙ በመኖራቸው አባቱን ለመግደል ብዙ አልከበደውም ነበር፡፡ ሆኖም አባቱ በህይወት እያለ የልጁን ሁኔታ በመመልከት ሲገለው እንደሚችል በመገመቱ እርሱም ከመሞቱ በፊት ወጥመድ አዘጋጅቶለት ነበር፡፡ ይህም በቀላሉ ሊገድል የሚችል መርዝ ብልቃጡ ላይ ሐይል ሰጪ ብሎ ከፃፈበት በኃላ ነገስታት ውድ ውድ እቃዎቻቸውን የሚያስቀምጡበት ቦታ ላይ አስቀመጠው፡፡ ልጁም በተፃፈው መሰረት ሐይል ለማግኘት ጠጣውና ወዲያው ህይወቱ አለፈ፡፡

የሰውን ውዴታ እንዴት ታገኛለህ?

ሰዎች መሃከል ውዴታንና ተቀባይነት ማግኘት የበዙሃኑ ጥረት ነው። ይህንን ለማሳካት የተወሰኑ ነጥቦችን መከተል አስፈላጊ ነው። እነዚህም:-

1. ሰውን መቅረብ

አሳዛኝ ከሆኑ እውነታዎች ውስጥ አንዱ አንዳንድ ሰዎች ማንንም ሳይቀርቡ ሰዎች እንዲወዷቸው ይጠብቃሉ። ምናልባትም ሳልቀርባቸው እነሱ ይወዱኛል በማለትም የሚጎርፉ አይታጡም።

መልካም ሰዎችን መቅረብና በነሱ ለመወደድ መጣር አስፈላጊ ነገር ነው። በሃዲስም ከብቸኝነት ይልቅ ከሷሊህ ሰው ጋር መሆን፤ ከመጥፎ ሰው ጋር ከመሆን ብቸኝነት እንደሚሻል ተነግሯል።እድጉትን የፈለገ የምርጥና የመልካም ሰዎች ጓደኛ ይሁን። አንዳንድ ዑለማእች እንዲህ ብለዋል «አላህ አንድን ባሪያ የተቀይ ሰው ጓደኛ በመሆኑ ምክንያት ሊያዝንለት ይችላል»

2. ሰዎችን ማመስገን:-

ረሱል ሰለላሁ አለይሂ ወሰለም እንዲህ ብለዋል «ሰውን ያላመሰገነ አላህን አላመሰገነም» ማለትም ሰውን ማመስገን ያለመደ ፈጣሪው በሰጠው ፀጋ ያመሰግናል ብሎ ማሰብ አዳጋች ይሆናል:: ሰውን ማመስገን የሚሆነው በመሸለም፣ ስጦታ በማበርከት፣ ዱዓእ በማድረግና በመሳሰሉት ይሆናል።

አቡበከር ሲዲቅ ረዲየላሁ ዐንሁን መልእከተኛው እስልምናን ከማስያዝ፤ እንዣር ትልቅ ውለታ የዋሉላቸው ቢሆንም እስልምናን ከተቀበሉ በኋላ ለሕዝበ-ሙስሊሙ ባደረጉት በርካታ ተግባሮቻቸው መልእከተኛው አመስግነዋቸዋል::

በእርግጥም! ከልብ የመነጨ እድናቆትና ምስጋና ተመስጋኙን ስላለው አስፈላጊነት እንዲሰማው ከማድረጉም ባሻገር በሰዎች መካከል ውዴታ እስገኝልናል::

Scanned by CamScanner

ዑስማን ኢብኒ አፋን (ረዲየላሁአንሁ)

ዑመር ረዲየላሁ አንሁ ከሞቱ በኋላ በመሪነት ሲያስተዳድሩ የነበሩት ሌላኛው አንጋፋ ሶሀባ ዑስማን ኢብን አቡ አብዱላህ ቢኒ አቢ ዒሣ ቢኒ ኡመያህ በመባል ይታወቃሉ። እናታቸው አርዋ ቢንት ኩረይዝ ቢን ረቢዓህ ነበረች። ረሡል ሶለላሁ አለይሂ ወሡለም ከተወለዱበት አመል ፊል በመባል ከሚታወቀው ከ6 አመት በኋላ ተወለዱ። እስልምናን የተቀበሉት በ39 አመታቸው በአቡበከር ረዲየላሁ አንሁ አማካኝነት ነበር። ይህም ረሡል ሶለላሁ አለይሂ ወሡለም ዳሩል አርቃም ከመግባታቸው በፊት በመሆኑ ቁርአን ላይ ከተጠቀሡ ቀዳሚ ሡለምተኛ (እስልምናን ከተቀበሉ) አንዱ ሆነዋል። ከዚህም ባሻገር ረሡል ሡለላሁ አለይሂ ወሡለም 10 ሠዎችን የጀንት ብለው ካበሡሯቸው አንዱ መሆን ችለዋል።

በብዙ ነገራቶችም ቀዳሚ በመሆን ይታወቃሉ።። ለምሣሌ፡-

- ለመጀመሪያ ጊዜ ከነቤተሡቦቻቸው ሂጅራ ወደ ሀበሻ ማድረጋቸው
- መስጂድን በጥሩ መዓዛ ማወድን ማስጀመራቸው
- የጁምአ ሁለተኛ አዛንን ማስጨመራቸው
- ለመጀመሪያ ጊዜ ለሙአዚን ደሞዝ ማስቆጠራቸው
- ለመጀመሪያ ጊዜ እናታቸው በህይወት እያሉ ኸሊፋ በመሆናቸው

ዑስማን ረዲየላሁ አንሁ እንደ አቡበከርና ዑመር ከረሡል ሶላላሁ አለይሂ ወሡለም ጋር በመሆን ሁሉንም ጦርነቶች ተካፍለዋል። ነገር ግን በበድር ጦርነት ላይ ባለቤታቸው ሩቂያህ (የረሡል ሶላላሁ አለይሂ ወሡለም ልጅ) በህመም ላይ ስለነበረች በረሡል ሡላላሁ አለይሂ ወሡለም ትዕዛዝ ጦርነቱን መካፈል አልቻሉም። ነገር ግን ረሡል ሡላላሁ አለይሂ ወሡለም ጦርነቱ ላይ እንደተካፈሉ በመቁጠር በጦርነቱ የተገኘውን ውርስ አካፍለዋቸው ነበር።

ነብዩ ሙሐመድ ሶላላሁ አለይሂ ወሡለም ወህይ ሣይወርድላቸው በፊት ልጃቸውን ሩቀያን ለሡይዱና ዑስማን ድረውላቸው ነበር። በመሆኑም ወደሀበሻ ባደረጉት ጉዞ አብራቸው ተጉዛለች። ያረፈችውም የበድር ጦረነት በተካሄደባቸው ለሊቶች ሲሆን ከመሞቷ በፊት ግን አብዱላህ የተባለ ልጅ ወልዳላቸው ነበር። በዚህም የተነሣ አቢ-አምር ተብለው ይጠሩበት የነበረው ስማቸው አቢ አብዲላህ እንዲባሉ ምክንያት ሆኗል። ሩቀያ ከሞተች በኋላ ረሡል ሶላላሁ አለይሂ ወሡለም ኡምኩልሱም የተባለች ልጃቸውን ዳሩላቸው።። በሒጅራ አቆጣጠር እስከ ዘጠነኛ አመት አብረው ቢኖሩም በድጋሚ በሞት ተለያቻቸው። ስለሆነም ዚኑረይን (የሁለት ብርሀን ባለቤቶች) ለመባል ችለዋል።

ዑስማን ኢብኒ አፋን (ረዲየላሁአንሁ)

ረሱል ሰላላሁ አለይሂ ወሰለም ኡሙኩልሡም በሞተች ጊዜ «ሌላ ያላገባች ሴት ልጅ ብትኖረኝ እድርልህ ነበር» ብለውታቸዋል።

መዲናና ዑስማን ረዲየላሁ አንሁ ረጅምም ሆነ አጭር አልነበሩም። ያልተፍረከረከ መካከለኛ ቁመት ያላቸው ፊታቸው የሚያምር ያለው እንዲሁም ቀላ ያሉ ነበሩ። ቆዳቸውም ለስላሳ ያለ ሆኖ መገጣጠሚያቸው ተለቅ ተለቅ ያሉ፤ ትከሻዎቻቸው ሠፋፊ እንዲሁም ፀጉራቸውና ፂማቸው የበዛ ነበር። ብዙ ዑለማኦች የዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ስነ ምግባር ታሪክ በትምህርት የተሞላ በመሆኑ ብዙ የታሪክ አዋቂዎችና ኢሊሞች በርካታ መፅሃፍት ፅፈውበታል። ቲርሚዚይ እርሳቸውን በተመለከተ ብቻ "መናቂብ ዑስማን" የተሰኘ መፅሃፍ ፅፈዋል። መፅሃፉ ውስጥ ከተካተተው መሀል አንዱ ከጠመኝ ይህን ይመስላል።

ሙስሊም እንደዘገቡት አኢሻ ይህንን ተናግረዋል "አንድ ቀን ረሱል ሰላላሁ አለይሂ ወሰለም ታፋቸውን ከፍተው ተቀምጠው ሣለ አቡበክር ለመግባት አስፈቅደው ይገቡ፤ በመቀጠል ዑመር ረዲየላሁ አንሁ በማስፈቀድ ገብተው ከተቀላቀሉ በኋላ ዑስማን ለመግባት አስፈቅደው ሊገቡ ሲሉ ረሱል ሠላላሁ አለይሂ ወሠለም ታፋቸውን ሸፍነው ተቀበሏቸው። እኔም ሁሉንም ከሠናበቷቸው በኋላ ለምን ለዑስማን ጊዜ ለይተው ታፋቸውን እንደሸፈኑ ስጠይቃቸው "አኢሻ ሆይ! መላኢካዎች ሐያእ ለሚያደርጉለት ዑስማን እኔ እንዴት ሐያእ አላደርግለትም?!" በማለት መለሱልኝ

ኢብኑል ጀውዚይ እንደዘገቡት "አቡሙሳ አል- አሽአሪይ ከረሡል ሰላላሁ አለይሂ ወሡለም አብረን ሳለን አንድ ሠው መግባትን ይጠይቃል፤ ረሡል ሰላላሁ አለይሂ ወሡለም «አስገባውና በጀነት አብስረው» አሉ። ስከፍት አቡበክር መሆኑን ተመለከትኩ መልእክቱንም አደረስኩ። ሁለተኛው ሰው መግባት ጠየቀ ነብያችንም ሰላላሁ አለይሂ ወሡለም «አስገባውና በጀነት አብስረው» አሉኝ ስከፍት ዑመርን ተመለከትኩ፤ መልእክቱንም አደረስኩ። ለሶስተኛ ጊዜ ሌላ ሠው መግባትን ጠየቀ ይህን ጊዜ «ከፈትና በጀነት አብስረው፤ መከራ እንደሚደርስበትም ንገረው» አሉኝ። ስከፍት ዑስማንን ተመለከትኩ መልእክቱንም አደረስኩ" በማለት ተናግረዋል።

ቡኻሪይ አሏህ መልካም ስራቸውን ይውደድላቸውና "ፈዳኢሉ ሶሀባ" በተባለ ኪታባቸው ፡ ሙስሊም፣ ቲርሚዚይ እና ሌሎችም እንደዘገቡት ረሡል ሰላላሁ አለይሂ ወሡለም ከባልደረቦቻቸው አቡበክር፡ ዑመርና ዑስማን ጋር ኡሁድ ተራራ ላይ ሣሉ ተራራው ተንቀጠቀጠ ይህን ጊዜ "አንተ ተራራ ባለህበት እርጋ ካንተ ላይ ያሉት ነቢይ ፡ እውነተኛው(አቡበክርን) እንዲሁም ሁለቱ ሸሂዶች ናቸው" በማለት ተናግረዋል።

አልሀፊዝ አቡኑዐይም አልአስፈሃኒይ "ሒልየቱል አውሊያእ" በተባለ መፅሀፋቸው አቢሁረይራ እንዲህ ማለታቸውን ጠቅሠዋል "ዑስማን ኢብኒ አፋን ከረሡል ሰላላሁ አለይሂ ወሡለም ሁለት ጊዜ ጀነትን ገዝተዋል። ሩማህ የተባለ ጉድጓድ የቆፈሩ ጊዜና የኡስራ የጦር ሠራዊቶችን ያዘጋጁ ጊዜ" ሩማህ የተባለው የጉድጓዱ ውሀ ለሙስሊሞች ይሸጥ ነበር። ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ገዝተው ከቆፈሩ በኋላ ለሙስሊሞች በጠቅላላ ነፃ አደረጉላቸው።

Scanned by CamScanner

ዑስማን ኢብኒ አፋን (ረዲየላሁአንሁ)

የኡስራ ጦር ሠራዊት ያዘጋጁትም ቲርሚዚይ ከአብዱራህማን ቢን ኸባብ እንዲህ ማለታቸውን ዘግበዋል "ረሡል ሶለላሁ አለይሂ ወሠለም ለኡስራ ጦርነት የሚሆን የገቢ ማሰባሰቢያ ንግግር እያደረጉ ሣለ ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ እንዲህ አሉ " 100 ግመል ከነምግቡና አስፈላጊ ነገራቶችን ከማሟላት ጋር አቀርባለሁ " ረሡልም ተመልሰው ሠዎችን ለማነሣሣት ንግግር ሲያደርጉ "ሌላ ሁሉንም ነገር ያሟላ 100 ግመል እችላለሁ" በማለት ዑስማን ተናገሩ ይህን ጊዜ መልእክተኛው አለይሒ ሶላቱ ወሰላም እጃቸውን እያነቃነቁ "ከዚህ በኃላ ዑስማን ምንም ቢያደርጉ የጀነት ሰው ናቸው " በማለት ተናገሩ፡፡

ቁርአንን ስለመሠብሠባቸው

ረሡል ሶለላሁ አለይሂ ወሠለም ሞተው አቡበከር ረዲየላሁ ዐንሁ ኸሊፋ ሣሉ ብዙ የቁርአን ሀፊዞች በጦርነት ሠበብ መሞታቸውን አቡበከር ረዲየላሁ ዐንሁ በማስተዋል ወህዩን ይፅፉ የነበሩ ዘይድ ኢብኑ ሣቢት የተባሉ ሠሀቢይን በማስጠራት ቁርአን በፅሁፍ መልክ እንዲሠበሠብ ሀሣብ አቀረቡላቸው።

ዘይድ ግን ረሡል ሶለላሁ አለይሂ ወሠለም «ያላደረጉትን እንዴት እናደርጋለን?» በማለት ጠየቁ ይህን ጊዜ ዑመር ረዲየላሁ ዐንሁ ስለሀሣቡ ጥሩነትና ሸሪዓን እንደማይቃወም አስረዷቸው። ቁርዓኑንም መሠብሠብ ተጀመረ በዚህ መሀከል አቡበከር ህይወታቸው አለፈ። አቡበከር ሞተው ዑመር ረዲየላሁ አንሁ ሲተኩም መሠብሠቡ ቀጠለ። ዑመርም በአንድ ሙስሀፍ ተሠብሥቦ ከማለቁ በፊት ህይወታቸው አለፈ። በዚህ ጊዜ ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ኸሊፋ ሆነው ማስተዳደር ጀመሩ። የተሠበሠበው ቁርዐንም የዑመር ረዲየላሁ ዐንሁ ልጅ ሀፍሣ ዘንድ ተቀመጠ።

በዑስማን ዘመን ሠዎች በቁርዐን አቀራር ስልት መጣላትና ኺላፍ(ልዩነት) እየበዛ ሲመጣ ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ይህ ኺላፍ የባሰ ደረጃ እንዳይደርስ ስለስጉ 12 ሶሀባዎችን በመሠብሠብ አማከሯቸው። ከተሰበሰቡት መሐከል ለረሡል ሶለላሁ አለይሂ ወሠለም ይወርድላቸው የነበረውን ወህይ የሚፅፍ ሶሀባ ነበር። የዑመር ረዲየላሁ ዐንሁ ልጅ የሆነችው ሀፍሣ ዘንድም ዘይድ ኢብኒ ሣቢት የሠበሠቡትን ቁርዐን እንድትልክ አዘዟት። "ፈትሁል ባሪ" በተባለ የኢብኑ ሀጀር አል አስቀላኒይ ኪታብ ላይ እንደተጠቀሰው:- ዑመር ረዲየላሁ ዐንሁ "ማን ይሆን ከናንተ መሀከል ጥሩ ፀሀፊ ?" በማለት ጠየቁ፤ እነሡም "ዘይድ ኢብኑ ሣቢት" በማለት መለሡ፤ በድጋሚ "ማን ነው ከሁላችሁ ጥሩ ቃሪእ(አንባቢ)?" በማለት ጠየቋቸው። እነሡም "ሰዒድ ኢብኑ ዒሳ" ብለው መለሡ፤ ይህን ጊዜ "ሰዒድ እየቀራ ዘይድ ከስሩ ይፃፍ" በማለት ተዕዛዝ አስተላለፉ።

Scanned by CamScanner

ዑስማን ኢብኒ አፋን (ረዲየላሁአንሁ)

ሠዎች ስለ ዑስማን ኢብኑ ዐፋን የነበራቸው አስተያየት

ኢማም አህመድ እንደዘገቡት ሩሀይማ የተባለች የዙበይር ቢን አብዱላህ አያት የሆነችው እንዲህ በማለት ተናግራለች:- "ዑስማን አመቱን በሙሉ ይፆሙ ነበር፤ ለሊቱንም በመስገድ ያሣልፉ ነበር"

ኢብኑ አሣኪር ባስተላለፉት ንግግር አብዱራህማን ኢብኑ ሙህዲይ እንዲህ በማለት ተናግረዋል:- "ሁለት ነገራቶች አቡበከርም ሆነ ዑመር ሣይኖራቸው ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ግን አላቸው፤ የመጀመሪያው በበደል ሲገደሉ የነበራቸው ሶብር

የነበራቸው መተናነስ

ሠይዱና ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ የስነ-ምግባር አርአያነታቸው፣ በጥሩ ባህሪያቸው፣ በጥበበኛነታቸው፣ በቸርነታቸው፣ በልበ-ንፁህነታቸው፣ በጥንቁቅነታቸው እና በዙህዳቸው (ለአዱንያ ባለመጨነቃቸው) ከመታወቃቸውም ባሻገር የነበራቸው መተናነስ ይበልጥ ጎልቶ ይታይ ነበር::

ኢብኑ ሠዒድ ከአብዱላህ አሩሚይ እንደዘገቡት ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ለሊት ለዉዱእ የሚሆን ዉሀ ራሣቸው ነበር የሚቀዱት፤ አንድ ቀን ‹ለምን ኻዲሞችን አታዙም?› ተብለው ሲጠየቁ ‹ይህ የዕረፍት ጊዜያቸው ነው› በማለት መለሱ::

ኢማም አህመድ እንደዘገቡት ኢማም ሀሠን ረዲየላሁ አንሁ በቀን መስጂድ ውስጥ ስለሚተኙትና ስለሚያሸልቡት ሲጠየቁ "ዑስማንኸሊፋ በነበሩበት ዘመን እንኳ መስጂድ ውስጥ በሠውነታቸው ላይ ምልክት እስኪወጣ ድረስ ጋደም ይሉ ነበር:: ሠዎችም እያዩዋቸው ‹ይህኮ አሚረል ሙዕሚኒን ነው› በማለት ይጠቋቀሙባቸው ነበር::"

ሹራቢል ቢን ሙስሊም እንደተናገሩት "ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ሠዎችን የነገስታት ምግብ ይመግቧቸውና ለራሣቸው ቤታቸው ገብተው የሚበሉት ዘይትና ቆምጣጤ ነበር::"

ስለኸሊፋነታቸው

በ23ኛው አመተ-ሒጅራ በዙል-ሒጃ ወር ማገባደጃ ዑመር ኢብን አል-ኸጧብ አረፉ፤ ከሶስት ቀናት በኃላ ማለትም በዕለተ ሰኞ የዙል-ሒጃ ወር ሊቋጭ አንድ ቀን ሲቀረው ሠይዳችን ዑስማን ኢብን ዐፋን የሙስሊሞች መሪ (ኸሊፋ) እንዲሆኑ ስምምነት ላይ ተደረሰ:: ታድያ 24ኛውን አመተ-ሒጅራ አዲስ አመት (ሙሀረም) ትልቁን አደራ ተቀበሉ:: ይህንንም አደራ ጠብቀው ለ12 አመታት ቆዩ:: በመሪነታቸው ዘመን እንደ አቡበከር እና ዑመር ረዲየላሁ ዐንሁ የነብዩን ሶለላሁ አለይሒ ወሰለም ቀለበት ያደርጉ ነበር:: እንደዚያውም በርካታ ሀገራትን በኢስላማዊ አገዛዝ ስርዐት እንዲካተቱ አድርገዋል:: ከነዚህም ድል ከተጎናፀፉባቸው ሐገራት መካከል:- ቆጥሮስ ደሴት፣ከርማን፣ሲጂስታን፣ካቡል እና ሌሎች የአፍሪካ ሐገራት ተጠቃሾች ናቸው::

Scanned by CamScanner

ዑስማን ኢብኒ አፋን (ረዲየላሁአንሁ)

አማሟታቸው

ፈትህ የሚደረጉ ሀገራት (ኢስላም ድል ያደረጋቸው ሀገራት) ሲበዙ፤ ከመካና መዲና ውጪ ያሉ ከተሞች ላይ ግዛቱ ሲጠናከር፤ አረቦች ከሌላ ቋንቋ ተናጋሪ ሠዎች ጋር ሲቀላቀሉ፤ መሠረት የሌላቸው ወሬዎች መዲና ላይ ሲሠራጩ፤ የዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ተቃዋሚዎች ባገኙት አጋጣሚ ከመዲና ውጪ ለሚገኙት መሠል ተቃዋሚዎች ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁን ከስልጣን ማውረድ እንዳለባቸው መልእክት ላኩ። በዚህን ጊዜ እርሣቸውን ለመግደል ለተወሠኑ ቀናት ቤታቸውን ከበው ቆዩ።

የጥላቻቸው ብዛት ውሃ እንኳን እንዲሠጣቸው ፈቃደኛ አልነበሩም። አሊይ ረዲየላሁ አንሁ ይህንን በሠሙ ጊዜ በሦስት ትላልቅ ዕቃዎች ውሀ ሞልተው፤ ላኳቸው። ነገር ግን ማሻአላሁ ካን (አላህ መከሠቱን የፈለገው መከሠቱ አይቀርምና) ሦስት ሠዎች በአንድ አንሷሪይ ቤት በጀርባ በኩል በመግባት ፆመኛ ሆነው ቁርአን በመቅራት ላይ የነበሩትን ሦስተኛ ኸሊፋ ከጀርባቸው ለመግደል ሠይፋን ሲሰነዝር ቤት ውስጥ ለብቻዋ የነበረችው ሚስታቸው ለመከላከል ሞከረች። በዚህን ጊዜ የእጆቿ ጣቶች ተቆረጡ ሆኖም ከመገደል አላዳነቻቸውም። ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ በ90 አመታቸው በጁምዓ ቀን ሸሂድ ሆነው ተገደሉ። ቅዳሜ በመግሪብና በኢሻዕ መካከል በመዲና ከተማ በቂእ ተብሎ በሚጠራው የቀብር ስፍራ ዙበይር አሠግዶባቸው ተቀበሩ።

ዑስማን ረዲየላሁ ዐንሁ ከመገደላቸው በፊት "ትላንት በህልሜ ረሡልን ሠለላሁ አለይሂ ወሠለምና አቡበከርን 'ሶብር አድርግ ነገ ከኛጋር ነው የምታፈጥረው ' ሲሉኝ አየኋቸው" በማለት ተናግረዋል።

ረሡል ሠለላሁ አለይሂ ወሠለም ለዑስማን "ሙናፊቆች ኸሊፋ በምትሆንበት ዘመን ሊያወርዱህ ይጥራሉ፤ ነገርግን አትወርድላቸውም እኔን እስከታገኘኝ ድረስ" ማለታቸውን አኢሻ ተናግራለች።

Scanned by CamScanner

ጊዜን በአግባቡ መጠቀም

አንተ አንባቢ ሆይ!...... አንቺ አንባቢ ሆይ!......እንደ ጊዜ ጥብቅ ሁን/ሁኚ!!!

አዎን! ጊዜ እንደ ተንጠለጠለ ጎራዴ ነው፤ ቀድመህ ካልቆረጥከው ይቆርጥሃል፤ ቁም ነገር ላይ ካላዋልከው ያመልጥሃል፡፡

ጊዜ እንደ እንቁ በጣም ውድ የሆነ ሲሆን አሏህ ባዘዘን ነገር ካላሳለፍነው ምንም አይነት ጥቅም አይኖረውም፡፡

ጊዜያችንን አሏህ ሱብሃነሁ ወተዓላን በመታዘዝ ማሳለፍ እንጂ እሱ ባደረገልን ፀጋ ተዘናግተንና ግዜ አጥተን ዋና አላማችንን መርሳት አይኖርብንም፡፡ የጊዜን በረካ ልናገኝ የምንችለው ደግሞ ጊዜያችንን ጠቃሚ ለሆኑ ነገራት በአግባቡ በመከፋፈል ሲሆን ይህም አላህ ለፈቀደውና ለወደደው ነገራት እንደየ-አስፈላጊነቱ ቅድሚያ በመስጠት ለምግብም ሆነ ለመጠጥ፤ ለእንቅልፍም ሆነ ለእረፍት፤ ለአካላዊ እንቅስቃሴ፤ ተፈጥሮን ለማድነቅ፤ አላማ ላለው መዝናናት፤ ለመማር፤ ለመስራት፤ ለንግድ፤ ለጓደኛ፤ ለዘመድ፤ ለቤተሰብ፤ ለእናት አባት፤ ለልጆች፤ ለሚስት በማለት አስበንና አቅደን በመከፋፈል ማስተዳደር ስንችል ነው፡፡

Scanned by CamScanner

ስድስት አይነት ወንዶችን ከማግባት ተጠንቀቂ

1. ውሸታም፡- ውሸት የሚያበዛና ከተከሰተው ነገር ውጭ የሚያወራ ሲሆን በመሃከላቸው ያለውን ግንኙነት እምነትን በማጥፋት ያሻክረዋል
2. ተማቺ፡- ሚስቱን ምት በማብዛት አካሏን የሚጎዳ
3. አጭበርባሪ፤- ማታለልና ማምታታት የሚያበዛ ሲሆን ላለ-አስፈላጊ መረበሽና ጭንቀት ይዳርጋል
4. ተሳዳቢ፡- ስድብና መጥፎ ቃላትን በመሰንዘር ሚስቱን የሚያስከፋና የሚጎዳ
5. ትችተኛ፡- ምንም ቢደረግለት የማያስደስተው፤ መልካም ነገሮችን ትቶ ሁልግዜ ከፋውን ብቻ በመቁጠር ወቀሳና ነቀፌታ የሚያበዛ
6. እንቅልፋም፡- እንቅልፍ ከማብዛቱ የተነሳ ሰላቱን የሚተው፤ በጠዋት ሪዝቁን ለመፈለግና እድሜውን በአግባቡ ለመጠቀም ጥረት የማያደርግ

ስድስት አይነት ሴቶችን ከማግባት ተጠንቀቂ

1. ነጭናጫ፡- ፍላጎቷ ገደብ የሌለው፤በትንሽ የማትብቃቃ የምቾት ኑሮ በመፈለግ ሁል ግዜ መነጫነጭ የምታበዛ
2. የምታማርር፡-ያለፈውን የትዳር ህይወትና የጓደኞቿን ኑሮ በመመልከት የአንተንና የቤተሰቦችህን ሁኔታ የምታማርር
3. ተመፃዳቂ፡- የአንተን ልቦና ለመስበር ብላ ያደረገችልህን ውለታ የምትቆጥርና ራሷን ከፍ ከፍ የምታደርግ
4. የሰውን መመልከት የምታበዛ፡- በልብስ፤ በንብረትም ሆነ በቁሳቁስ የሌላውን ብቻ ተመልከታ በገበያና በሱቆች መስኮት ላይ የምታንጋጥጥ፤ ምንም ቢደረግላት የማትጠግብ
5. የምታብረቀርቅ፡- በአንተና በቤትህ ወጪ በጣም ለሚታዩ ነገራት የምትጨነቅና ለአንተ ሳይሆን ለራሷ በጣም መጋጌጥ የምትወድ
6. ወረኛ፡- ምንም ጥቅምና ኸይር የማይገኝበት ንግግር በማብዛት ከሷ አልፎ ለአንተም ጭምር ችግር የምታስከትል

Scanned by CamScanner

የምስር ሾርባ

<u>አስፈላጊ ግብአቶች</u>

- ½ ኪሎ ምስር
- 3 ትላልቅ ራስ ሽንኩርት
- 1 ማንኪያ የተፈጨ ነጭ ሽንኩርት
- 1 የሻይ ማንኪያ የተፈጨ ከሙን
- ጨውና ቆንዶ በርበሬ ለጣእም
- ሎሚ
- ዘይት

<u>አዘገጃጀት</u>፡- ምስሩን አጥቦ በደንብ እስኪበስል መቀቀል፤ በሌላ መጥበሻ ዘይት አሙቅን ሽንኩርቱን ወርቃማ እስኪሆንመጥበስ፤ አስከትሎ ነጭ ሽንኩርቱን ጨምሮ ወዲያው ወደ ምስሩ መደባለቅ፤ ከሙን፤ ጨውና ቆንዶበርበሬውን እንደፍላጎታችን ጨምረን ለሁለት ደቂቃ በማማሰል ከግማሽ ሎሚ ጋር ትኩሱን ማቅረብ!

Scanned by CamScanner

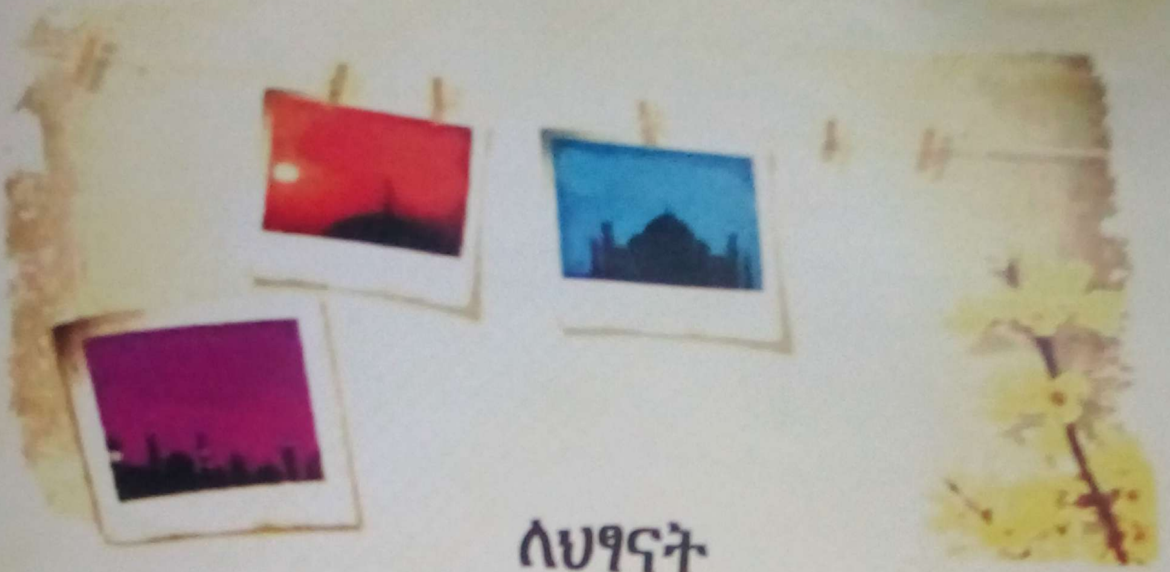

ለህፃናት

ቅደም ተከተል ጠብቀህ ሳል

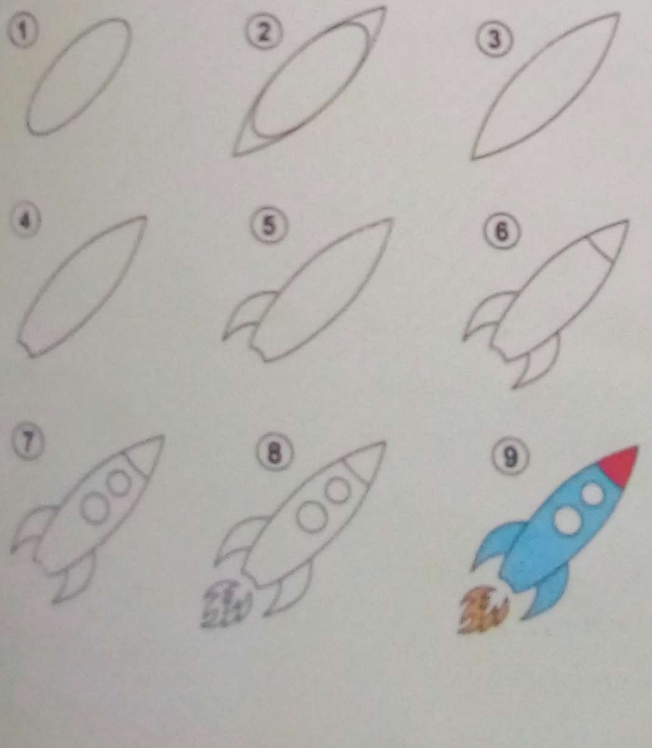

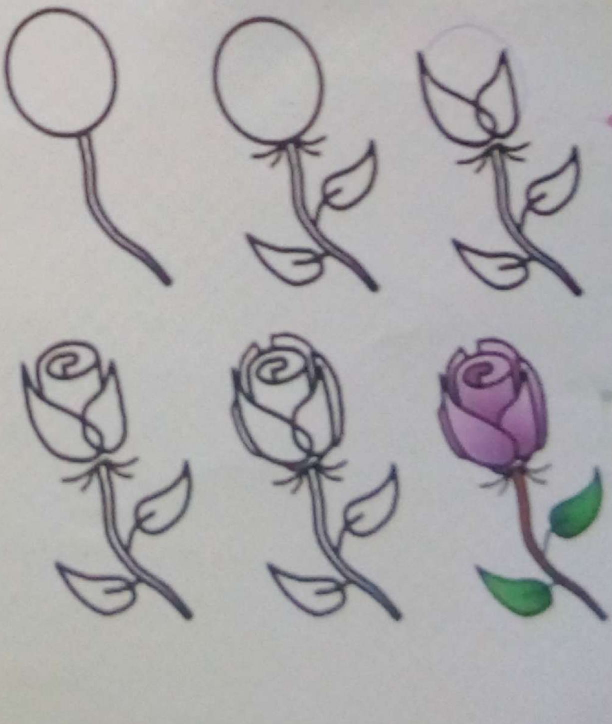

Scanned by CamScanner

አባ ዘር እንዴት ሰለሙ

አባ ዘር፤አል-ኺፋሪ" ተብሎ የሚታወቀው ጎሳ ተወላጅ ሲሆኑ ይህ ጎሳ መገኛው የመካን ከተማ ከውጪኛው አለም ጋ በሚገናኘው መንገድ ላይነው። ትክክለኛ ስማቸው ጁንዱብ ኢብኒ ጁናዳህ ሲሆኑ በጀግንነታቸው ይታወቁ ነበር። እኚህ ሰሃቢይ እስልምናን ከመቀበላቸው በፊት እንኳን ጣኦትን መገዛትን ኩፉኛ ይጠሉ ነበር። በዚህ ሁኔታ ላሉ በመካ ሆኖ ነቢይነትን የሚጣራ ሰው እንዳለ ወሬ ይደርሳቸዋል። ሁኔታውን በጥልቅ ለማወቅ ወንድማቸውን ወደ መካ ይልኩታል። ወንድማቸውም ወደ መካ በመሄድ ከረሱላችን ጋር ይገናኛል። አባዘር የወንድማቸውን መመለስ በጉጉትይጠብቁ ነበር። ወንድማቸው ሲመለሱ ያዩትን የሰሙትን እንዲህ በማለት አጫወቷቸው " በፈጣሪ ስም እምላለሁ ወደ ጥሩ ስነ-ምግባር ነው የሚጣራው፤ የሚያነበው ቁርአንም ግጥም አይደለም።"

ሰዎች ስለ እሳቸው ምን ይላሉ ብለው ጠየቋቸው። " እነሱማ መተተኛ፣ ገጣሚ ነው የሚሏቸው ብሎ መለሱላቸው። አባዘር የሰሙት ወሬ ምንም ስላላጠገባቸው ቤተሰባቸውን ለወንድማቸው አደራ በማለት በነጋታው ወደ መካ አመሩ። መካ ሲደርሱ ቁረይሾች በሙሐመድ ማመን የፈለገ ሰውን እንዴት እንደሚያሰቃዩ （እንደሚተኗኮሉ） ስለሰሙ ፍርሃት ተላበሳቸው።

ጠላታቸውን ከወዳጃቸውመለየት ስላልቻሉ ማንንም ስለ ረሱል መጠየቅ አልፈለጉም። ሲመሽ መስኪድ ውስጥ ጥግ ይዘው ጋደም አሉ። አሊይ ሲያያቸው እንግዳ መሆናቸውን ተረድተው ተጥግተው ለምን እኔጋር አታድርም ብለው ይዘዋቸው አንድ ላይ ሄዱ። ሁለተኛውም ቀን ከረሱል ጋር ሳይገናኙ መሸ፤ ለመተኛት መስጅድ ገብተው ተጋደሙ። አሊይ አሁንም በቤታቸው እንዲያድሩ ጋበዟቸው። ሶስተኛው ምሽት ላይ " ወደ መካ ያመጣህ ጉዳይ ምን እንደሆነ አትነግረኝም?" በማለት ጠየቋቸው።"ከሩቅ ስፍራ ተነስቼ ወደ መካ የመጣሁት መልእክተኛውን ለማግኘት ነው አሉ። አሊይም " ወላሂ እሳቸው የአላህ መልዕክተኛ ናቸው" አሉ። በማስከተልም አሊይ እንዲህ አሉ " ነገ ከስር ስሬ ትከተለኛለህ፤ላአንተ የሚያስፈራኝ ነገር ካየሁኝ ቆሜ ውሃ እንደምደፋ አስመስላለሁ፤ መንገዴ ን ከቀጠልኩኝ ተከትለህ የምገባው ቦታ ትገባለህ። አባ ዘር ረሱልን ለማየት የነበራቸው ጉጉት ምንም ሊያስተኛቸው አልቻለም። በቀጣዩ ቀን ረሱልን ሶላሳሁ አለይሂ ወሰለም ሲያገኟቸው " እንብቡልኝ " አሏቸው። ረሱልም እያነበቡላቸው ሳለ አባዘር " አሽሃዱ አንላ ኢላሃ ኢለላህ ወ አሽሃዱ አነ ሙሐመደን ረሱሉላህ" በማለት መስለማቸውን በይፋ አሳወቁ። አባዘር እስልምናን መቀበላቸውን ቁረይሾች ሲሰሙ እሳቸው ዘንድ በመሄድ እራሳቸውን እስከሚስቱ ድረስ ደበደቧቸው። ዓባስ የረሱላችን አጎት " እናንተ ቁረይሾች ለንግድ ጉዞ ስታደርጉ በ ኺፋር አይደለየ ምታልፉት፤ የምትደበድቡት ሰውዬ እኮ የነሱ ሰው ነው፤ ካሳመፀባችሁ ምን ይውጣችኋል" በማለት ከቁረይሾች ድብደባ አተረፏቸው። አባዘርም ወደ ህዝቦቻቸው በመመለስ ወደ እስልምና መጣራት ጀመሩ። ህዝቦቻቸውም አንድ በአንድ እስልምናን ይቀበሉ ጀመር።

Scanned by CamScanner

እንቆቅልሽ

1. ለማገዶ የማይውል ጭራሮ
2. ወደ ላይ ከወጣ የማይመለስ
3. ጥርስ የላት ጥሬ መብላት አያቅታት
4. የሚልተውብት ወዲያው ባዶ
5. እቴ ድቡልቡል ሸከርከር ነፍስ ያለው ይወልድ ባለ እግር
6. ላጤ ጋለሞታ እናቷን ትመታ

የሂፍዝ ዚክር

ከምግብ በፊት የሚደረግ ዱዓእ

«አላሁመ ባሪክ ለና ፊማ ረዘቅተና ወእንተ ኸይሩ ራዚቂን ወእንተ ሐስቡና ወኒእመል ወኪል»

Scanned by CamScanner

የመጀመሪያው ፍጡር ምንድ ነው? 1

ኢስራዕና ሚዕራጅ 3

ኢስቲንጃእ 6

የኮምጣጤ ጥቂት ጥቅሞች 8

ይህን ያውቁ ኖሯል? 9

የስግብግብነት ውጤት 10

የስልጣን ውዴታም....ለህልፈት ይዳርጋል 10

የሰውን ውዴታ እንዴት ታገኛለህ? 11

ዑስማን ኢብኒ አፉን(ረዲየላሁአንሁ) 12

ጊዜን በአግባቡ መጠቀም 17

ስድስት አይነት ወንዶችን ተጠንቀቂ 18

ስድስት አይነት ሴቶችን ከማግባት ተጠንቀቅ 18

የምስር ሾርባ 19

ለህፃናት 20

ታሪክ አባ ዘር እንዴት ሰለሙ 21

እንቆቅልሽ 22

የሂፍዝ ዚክር 22

Scanned by CamScanner

عز الدين علي

ኢስራእ እና ሚዕራጅ

الإسـراء والمعـراج

دَلِيلُ النُّبُوَّةِ

የነቢይነት መገለጫ ነው

EITA

www.eitamarkaz.org fb.com/eitamarkaz

Dua Printing Sh. Co.

Scanned by CamScanner